

Prawie nieśmiertelny

— osteobiografia osobnika z grobu 106 w Chełmie

Aleksandra Grzegorska¹, Marek Truszkowski², Elżbieta Jaskulska³

Massimo Stanzione, „Ścięcie Jana Chrzciciela”,
zbiory Muzeum Prada, Madryd

Stanowisko

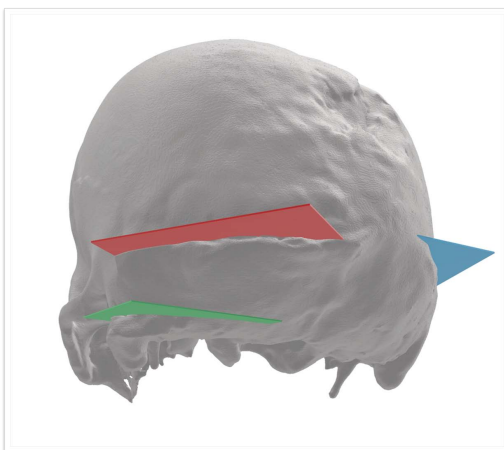
W 2015 roku zespół pod kierownictwem Wojciecha i Teresy Mazurków rozpoczął badania ratunkowe na stanowisku przy ulicy Lubelskiej 72A w Chełmie, gdzie odkryto pozostałości cmentarza o nieznanej afiliacji. Na podstawie znalezionych zabytków archeologicznych ustalono, że funkcjonował między XIII a XVIII wiekiem.

Grob 106

Spośród ponad 300 grobów na szczególną uwagę zasługuje pojedyncza czaszka odkryta w grobie 106. Wśród wymieszanych szczątków co najmniej czterech osobników (dwójki dorosłych i dwójka dzieci) odkryto uszkodzoną pośmiertnie czaszkę, ze zniszczoną częścią twarzą. Analiza pozwala przypuszczać, że należy ona do dorosłego mężczyzny. Na kościach zachowały się liczne ślady dobrze wyleczonych urazów, których charakter, szczególnie w przypadku ran ciętych, pozwala sądzić, że są one wynikiem przemocy międzyosobniczej. Są one dobrze widoczne pomimo widocznego pośmiertnego uszkodzenia czaszki na kościach ciemieniowych.

Skan 3D

W celu dokładnego udokumentowania przebiegu urazów widocznych na czaszce osobnika z grobu 106, wykonany został skan 3D przy użyciu technologii światła strukturalnego.

W celu wyświetlenia modelu 3D kliknij w miniaturę powyżej jeżeli twoja przeglądarka obsługuje wyświetlanie zawartości 3D lub wyświetl na stronie:

<https://skfb.ly/otpFw>

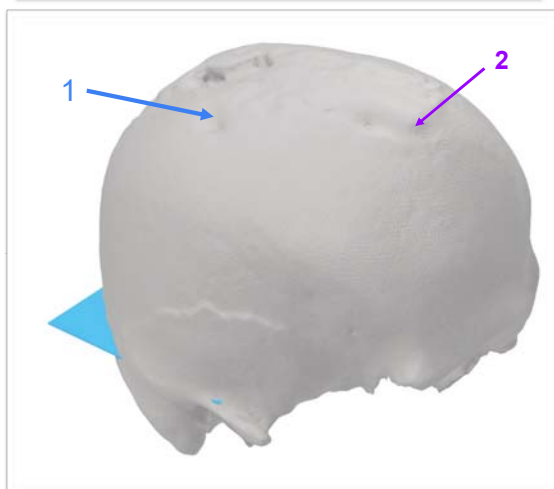
Urazy widoczne na czaszce

Urazy można podzielić na rany cięte:

1. Lewa kość skroniowa - zaleczona rana cięta (ok. 30mm), penetrująca do wnętrza czaszki. Oznaczony kolorem **zielonym**.
2. Lewa część kości potylicznej - zaleczona rana cięta (ok. 87mm), penetrująca do wnętrza czaszki. Oznaczona kolorem **czerwonym**.
3. Prawa część kości potylicznej - zaleczona rana cięta (ok. 39mm). Oznaczona kolorem **niebieskim**.

oraz urazy zadane tępych narzędzi:

1. Prawa kość ciemieniowa - zaleczony uraz tępych narzędziem (10mm x 5mm x 2mm)
2. Kość czołowa - zaleczony uraz tępych narzędziem (ok. 2mm)

Interpretacje

Wszystkie trzy rany cięte ulokowane są na potylicy. Ich przebieg sugeruje, że zostały zadane od lewej strony, co jest stosunkowo nietypowe. Ciosy zadawane przez praworęcznego przeciwnika z reguły padają na lewą stronę ciała wyłącznie jeśli zadawane są gdy oponenci stoją naprzeciw siebie. Lokalizacja ran i kierunek ich zadawania wydaje się więc sugerować, że ciosy mogły być zadawane ofierze leżącej.

Obecna interpretacja to nieudana próba dekapitacji. Nie sposób stwierdzić, czy był to efekt przegranej walki zbrojnej czy też była to próba egzekucji penitencjarnej. Nie można jednoznacznie potwierdzić, że rany na czaszce osobnika z grobu 106 powstały jednocześnie. Wydaje się jednak mało prawdopodobne, by jeden osobnik doznał kilkakrotnie podobnych i zagrażających życiu urazów czaszki. Na podstawie śladów leczenia możemy stwierdzić, że zaobserwowane urazy nie były przyczyną zgonu. Wyleczenie tak poważnych urazów może również sugerować, że rana została opatrzona, a ranny otoczony opieką.

John Nixon, „Kobieta opatrująca ranę głowy mężczyzny”,
Kolekcja Wellcome, Londyn

Podziękowania

Autorzy posteru dziękują za udostępnienie materiałów i współpracę przy odtwarzaniu historii znaleziska pp. Teresie i Wojciechowi Mazurkom, odkrywcóm stanowiska.